

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 29 OKTOBER 1916.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

Professor Tycho Tullberg i "laboratoriet och verkstaden" med professorskan vid sin sida. E. L:son Finn foto.

UPPSALA HAR UNDER DET SENASTE kvartseket hugnats med ganska genomgripande förändringar, och äfven den stadsdel som kallas Luthagen,* har i det afseendet blifvit tillgodosedd.

Den som för tolf år sedan och längre tillbaka, vandrade fram Sysslomangatan norra del, till det ställe där Luthagesplanan nu skär denna trafikled, fann bland de spridda byggnader, som då markerade världens ände åt det hållet, en enkel envåningslänga — eller rättare två tvillinghus, så räta och släta som möjligt — till hvars gårdsplan blicken ofta nog drogs genom jakthundskall eller någon skymtande ståtlig trofé, t. ex. ett kolossalt älg-hufvud. I det närmsta af de båda husen bodde nämligen på den tiden en väldig jägare, den gamle friluftsmannen konservator Kolthoff.

Tiderna ha förändrats. Den som nu — kanske åkande spårvagn — kommer Sysslomangatan fram till korsningen af Luthags-

Ett Uppsala-hem.

Hos professor Tycho Tullberg ute och inne.
För Idun af TERESIA EURÉN.

esplanaden, får en helt annan bild af hörntomten numro 26.

Ja, följ med själf och se!

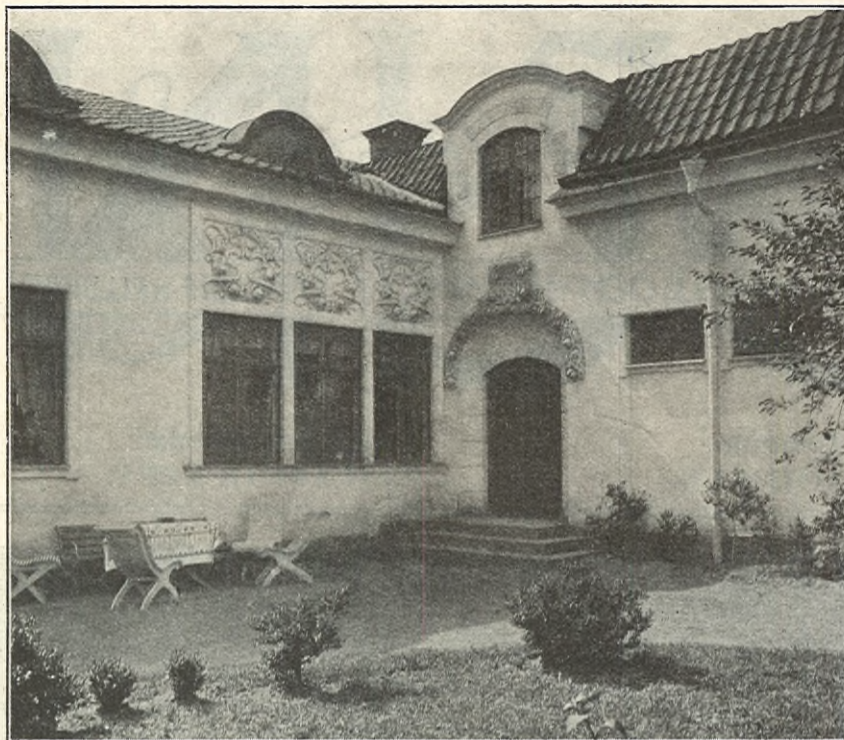
Septembersolen lyser upp som en sista ifrig hälsning och lägger ett dröjande skimmer af sommar öfver det hvita huset, fast lönnlöfven litet längre bort redan tala om höst. Krassens glada färger ropa välkommen där framför fasaden med sin rosengirland i stuck under tegeltakets rundade rokokolinje. Vi fortsätta till ingången vid gaveln och hejdas ett ögonblick, angenämt berörda. Med hvilka enkla medel man har lyckats ge den banala luthagsgården en så helt annan prägel! Det är just i enkelheten en säker och konstnärlig smak oförtydligt visar sig...

Vi fästa oss genast vid portens vackra och enkla utsmyckning: gångjärnen formade till draxlingor och tvärs öfver de i grågrönt

målade träflyglarne ett genombrutet parti, ägarens initialer i smidesjärn, bildande ett mjukt ornament. Vi läsa ett dubbelt T., hvilket är uttydt: Tycho Tullberg. Det ger intryck af gammalt svenskt herrgårdssmide och lockar att glömma staden och gatan.

Glömskan befästes på andra sidan denna vackra port, ty den som väl kommit innanför har en behaglig illusion af landlig idyll. Midtför — ett tvåvåningshus, sammanbyggt med envåningshuset åt esplanaden; vinkeln mellan båda bildar ett hemtrefligt hörn med inbjudande trädgårdsmöbler... En blick bortåt trädgården, till höger, öppnar ett perspektiv af hvilsam grönska med brokigare färgstänk; men vi skynda fram till hufvudingången, som snart upplåtes för oss. Här möter redan vid tröskeln den gammaldags, obeskrifligt välgörande känslan af ett hem. Detta är icke en modärn, förhyrd bostad, det är ett hem med gamla traditioner. Professor emeritus Tycho Tullberg, den framstående zoologen, är — såsom vi sade — ägare till denna idyll, och han leder ju, på modernet, sina anor till Carl von Linné.

* Den har sitt namn efter Johan Luth, som lefde i början på 1600-talet.

Det inbjudande hörnet vid hufvudingången.

Parti af trädgården.

För Iduns kvinnliga läsekrets torde det ha sitt särskilda intresse att få göra ett kort besök hos ättingen till den frejdade botanikerns yngsta dotter. Sophia Linnæa var professor Tullbergs mormor, och i hans hem finnas minnen af hennes handflit, hvilken hos ättingarne utvecklats i konstnärlig riktning. Den akademiska amatöruställningen i våras här i Uppsala visade intressanta prof på professor Tullbergs skicklighet i träsnideri, och man glömmar bl. a. ej den egenomliga promenadkappan, som bär bilder af samtliga typerna för de gnagaresläkten professorn behandlat i ett af sina märkligaste arbeten. Hans artistiska insikter ha en gång kommit en ungdomlig kvinnokrets tillgodo, då han på 1870-talet gaf undervisning i teckning vid Nisbethska flickskolan i Uppsala; en af hans elever hette Fanny Hägglöf — den nuvarande professorskan Tullberg! En dotter, fru Ingegerd Beskow (g. m. expediti-

onschefen B. i civil-dep.) har prydt föräldrahemmet med oljemålningar, som utvisa hennes vackra andel i ett konstnärligt släkterf.

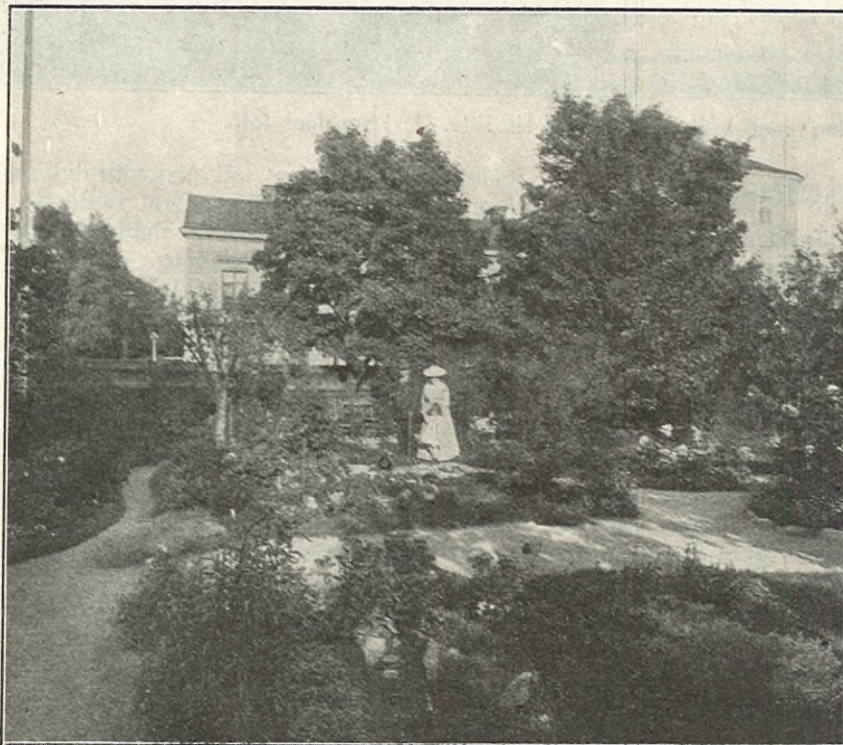
Ehuru nyss hemkommen från en ansträngande resa, efter en arbetsfylld sommar vid Fiskebäckskil — där man ju har Kristinebergs zoologiska station i närheten — mottager oss professorn själf, villig att ledsaga oss bland sitt hems Linnéminnen och låta oss njuta en inblick i dess tillfällande interiörer och i den omgivande originella trädgården. Med outtröttlig välvilja besvara han och hans älskärda maka omväxlande alla nyfikna frågor och visa oss alla intressanta skatter: gamla, härliga möbler, konstverk, kuriosor.

Vi börja nu vår angenäma rundgång. Från nedre hallen — prydd af en ställig samling älghorn, en dekoration, som håller tanken fjärran från stadslifvet — komma vi in i ett stort, aflångt rum med fönster åt trädgården. Det är tre fönster, som bilda ett helt, utvän-

digt (liksom äfven förstugudörren) krönte af diskreta och vackra rokokornament och härinne hysande en rikedom af krukväxter — bland dem en storbladig "Linné-myrt", en tefling af det nu döda exemplaret från Linnés botaniska trädgård.

Vi vända oss åter från fönstret inåt rummet — hvar dags rummet, säger professorskan Tullberg. Det låter så hemligt (bra mycket trefligare än salong) och passar för denna interiör trots den ståtliga mahognysoffan och renässansstolarne. Det manar fram en bild, alltför sällsynt nu till dags. Vi se en familj samlad kring aftonlampan. Brasan sprakar på den stora öppna eldstaden; spegeln där öfver soffan blänker till i skenet — det är en klenod, en gammal blyspegel med skulpterad ram, ett verk af Precht,*

* Burchard Precht, tysk bildhuggare, verksam i Sverige i slutet af 1600- och början af 1700-talen.

En annan del af trädgården.

Parti af "förgården".

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	« 3.50	Halft år.....	» 5.—
Kvartal.....	« 1.75	Kvartal.....	» 2.50
Månad.....	« 0.75	Månad.....	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
30 öre efter text.	35 öre å textside.	35 öre efter text.	40 öre å textside.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förh.	för särsk. begärd plats.

samme mästare som skapat Domkyrkans praktfulla predikstol; kristallerna kring en "plateau" på motsatta väggen glittra — en sådan där spegelbricka, ni vet, från 1700-talet, på hvilken små "beläten" sattes fram till beskådande... Där står Linnés skrifstol. Vi se hans ättling sittande där i de sinas krets, delande med sig ur sitt vetandes rika förråd. Vi se fru Fanny Tullberg bland sina barn, full af förståelse för allt, som rör dem, en trygg tillflykt i små eller stora bekymmer. Vid det gamla pianot — med så mycket vackrare proportioner än vår lids klumpiga taffel — föredrar någon af familjen kanske en fantasi öfver en af farfaderns kompositioner. Den kände och värderade orientalist, professor Otto Tullberg, var som bekant äfven skapande musiker. Melodien till hymnen "Hjältar som bedjen" ha vi honom att tacka för. Likaså komponerade han bland annat, den gamla Upplandsmarschen till ord af Nybom — en Valborgsmässaafon för länge, länge sedan. Det var särskildt studentensången han tillgodosåg... Öfver pianot blickar den unge Carolus Linnæus ned ur sin ram. Det vackra porträttet målades af Olof Arenius år 1737, då både Linné och konstnären vistades i Holland.

Dörrarne stå uppslagna till förmaket. Därinne lyser en marmorbyst på en sockel i guld och hvitt — en verklig praktpjäs. Bysten framställer kompositören och är ett verk af Molin. Den står i hörnet här vid fönstret utåt Esplanaden. I den hvita soffan vid motsatta väggen kan man sitta och se på ett annat Linnéporträtt. Detta är en kopia, förtjänsfullt utförd af fru Ingegerd Beskow, som, inom parentes sagdt, är elev till Wilhelmson. Originalen finns på Hammarby. På kakelugnsfrisen där bredvid står en kuriös Mariebergssurna. Och soffan själf är sannerligen värd beskådande, lika mycket som det dyrbara gamla färgtrycket ofvanför. Ur köskammaren i professor Tullbergs föräldrahem letades den en gång fram till välförtjänt renovering. Dess originella stil med de lustiga "vimpelstängerna" i hörnen går igen i bokhyllorna därborta på hvar sin sida om den gamla sekretären. Och öfver den senare beundra vi ett väggur i grönt och guld, som en gång varit tidmätare i Linnés hem. Den vackra klockan inramas nedtill af Linné-konterfej: silhuetter af Linné och hans hustru och nederst en äkta Wedgwood-medaljong, Linnés profil i porslin, hvit på blå botten. En engelsk anteckning på baksidan säger oss att detta enligt Solander (en af L:s mest framstående lärjungar) är "den bästa bild af hans frejdade lärare, som någonsin utförts".

Ja, här vimlar af Linnéminnen, icke minst i professor Tullbergs båda arbetsrum. "Laboratoriet och verksladden", som han själf kallar det inre af dem, rymmer bland annat ett af de många skåp, i hvilka Linné förvarade sina naturalia. Det bär en halft utplånad inskrift af hans egen hand, och dess oräkneliga små lådor äro fyllda af allehanda dyrbar-

* Engelsk keramist, död 1795.

Professorkan Fanny Tullberg, f. Hägglöf.

heter och kuriosa: unika kopparstick på väf; en långskaffad ljussax (för kronljus) diverse andra gamla saxar och knifvar; Linnés elddon — en stålskodd liten väska med ett stycke flinta uti; en stor blårutig näsduk, som tillhört honom; hans nötta sedelbok af läder och en dito af siden, som tydligen ej begagnats annat än till parad, broderad i tambursöm af dottern Sophia; hennes skottspole; moderns psalmbok; en kakelugnsmodell i miniatyr (af trä) som tillsändts Linné från Holland; en grön glasklocka, som suttit upphängd någonstades i ett träd vid Hammarby och klingat i samspel med andra, när de rördes af vinden... Och mycket, mycket annat. — Men det är ej endast minnen, som fylla detta rum. Här arbetas. Se, hvilket batteri af glasburkar! En imponerande samling zoologiska preparat — och där står mikroskopet. Men hvad är detta? Ett snickerbord med en hel rad små djurbilder i trä, under arbete eller färdiga: hundar, ekorre, bison, noshörning... De äro helt enkelt förtjusande, d. v. s. de färdiga. Det duger att vara barnbarn till professor Tullberg och få sådana leksaker!

Hit kommo vi från förmaket genom yttre arbetsrummet. Vi passera det senare ännu

en gång och skänka i förbifarten vårt intresse åt porträttgruppen bredvid bokhyllan. Båda vittna om ägarens kärlek till vetenskapen. Det är bilder af många naturvetenskapens märkesmän, som här samlats till ett slags panteon. I midten naturligtvis Linné, öfverst Rudbeck, längre ned John Ray, Linnés föregångare på zoologiens område, Lamarck, Darwin, Johannes Müller, Leuckhart, hvars lärjunge professor Tullberg var i Leipzig år 1875 m. fl., m. fl.

Vi gå nu öfver hallen in i matsalen. Där imponeras vi af ett 1600-talsskåp i ek, delvis svärtad, som krönes af två åldriga glober, jord- och himmelsglob. De bära årtalet 1759. Flere stolar härinne ha också ett mycket ålderdomligt utseende och förskrifva sig från Linnés hem, liksom — till större delen åtminstone — de vackra porslinspjäser, hvilka pryda ena väggen. En utsökt servis med linnéarankor, present från Ostindiska kompaniet, se vi här prof på. En bål, märkt med årtalet 1750, bär inskriften "Interpone tuis interdum gaudia curis" (blanda stundom glädje i dina omsorger). Den har tillhört Linné, likaså urnorna med linnéamotiv.

Här finns äfven annat af intresse. En monumental klocka med särdeles vackert fodral, två gamla spelbord, egendomligt och inventiöst inrättade, bronskandelabrar med jakarandafot m. m. Men under skärskådandet af porslinet har bragts på tal en samling tennsaker som tillhört Linné. För att se den gå vi upp i öfre hallen, få där tillfälle beundra en miniatyruoplaga af Molins Bältespännare, en del gamla kopparstick och fryck, bland dem en bild ur en serie framställande Bernadottes bragder. Professor Tullbergs far var ju en stor vän af Karl Johan och åtnjöt hans ynnest... Den lilla hallen med sin väggfasta bänk är synnerligen treflig. Den är det enda vi se af öfre våningen. Här befinna sig nog eljes sofrummen. Vi skynda ner igen och förbigå det helt säkert mönstergilla köksdepartementet för att hinna med en vandring genom trädgården.

Det är en botanisk trädgård i smått. Här finns ju som öfverallt den dekorativa gula rudbeckian, här finns en dahliagrupp, ett rosenkvarter och fruktträd. De äro härliga dessa doftande terosor och dessa djupt sammetsröda. Men — se på stenpartierna! Den, som sett alpflora eller afbildningar däraf, känner genast igen de där förtjusande blåklockorna, olika våra; de höra hemma i Schweiz. Från detta land och från Norge äro växterna i denna grupp, krypvidet och allsamman. I nästa bergparti frodas idel utländska sedum-arter. Inalles odlar professor Tullberg nu tjugusådana samt 50 arter saxifraga. Som kantväxt användes här sedum boloniense, hvars gula blommor likna vår vanliga sedum acre's, men hvars blad äro grönare och hålla färgen hela vintern igenom. Den bildar en tät grön matta kring stamrosorna i stället för den svarta jorden, som eljes brukar omge dem. Af särskildt intresse äro äfven saxifraga-arterna. Där ser ni t. ex. saxifraga longifolia, som dör efter blom-

Hvardagsrummet. E. L:son Finn foto.

S:ta Birgittaskolan Regeringsgatan 19-21

Textilarbeten. Gardiner, Linneutstyrlar, Broderier och Spetsar i största urval.

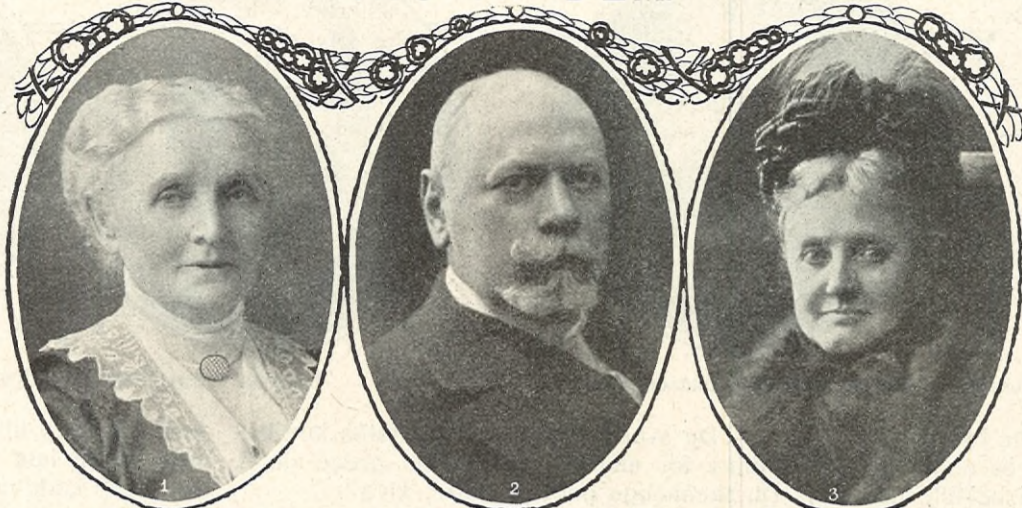
Pröva **Tuppens Zephyr** och Ni köper ingen annan.

GÖTEBORGS TIO TEATERDONATORER.

NIO AF DEM.

1. Fru Mathilda Broström. 2. Willgodt Kullgren. 3. Fru Anna Johansson. 4. Gösta Fraenckel 5. W. Henriques. 6. H. Mannheimer. 7. Conrad Pineus 8. Gustaf Werner. 9. Hj. Wijk.

Nyheten om ännu en stor donation när oss från Göteborg, där intresset för kulturella ändamål städse tar sig storartade uttryck. Till Göteborgs blifvande teater ha tio enskilda personer skänkt staden tillsammans 1 miljon kro-

nor, fördelade i poster på 100,000 kronor från hvarje donator. Staden har som bekant af k. m:t beviljats tillstånd att anordna ett lotteri för uppförande af en teater, och donatorerna afse nu med sin gifva att bilda en fond för att värdigt upprätthålla verksamheten på denna scen. Vi meddela här porträtt af nio af de tio donatorerna. Den tionde, arkitekten Ernst Krüger, är icke glömd, fastän han föredragit att hålla sig dold för kameran.

bjässar ofta utmärkande, barnliga sinnelaget var han nästan dåraktigt stolt öfver sin björnstyrka och onykter blef han odräglig i sitt storstryteri öfver sina kraftprof.

Inte underligt att Augusta ängslades då hon såg hur oförfäradt John slungade sina vreda, oskrädda ord i synen på jätten.

Fräsandet af tårarna som föll ned på det heta strykjärnet distraherade de stridiga sinnena. Det ryckte vekt kring Albins mun.

— Mor du, det var inte min mening att supa mig full, det förstår du väl. Men det är det förbannade med mej att jag tål så lite. Men det var sista gången.

Hvarpå mor förlät sin stora, svaga gosse och brodern lugnade sig, fast för hvarje brutet löfte allt ovilligare.

Det var inte svårt för Augusta att förlåta. Herregud — med sådant påbrå. Allt emellanåt gräde hon upp Johansson ur mulden, där han ostördt hvilat i så många år, och ställde upp honom som ett afskräckande exempel, med en del bohag som illustrationsmaterial.

— Den här stolen som är så skrallig, den fick knäcken en gång, då Johansson var full — — — Jag hade en gång en gräddkanna till den här sockerskålen, men den slog Johansson i väggen en kväll — o. s. v.

Men påbrået var för starkt för exemplet att rå på.

Det heter att Gud håller sin skyddande hand öfver barn och fulla karlar. Icke förty hände det en dag, då Albin tagit sig för mycket till bästa, att han gled utför taket han höll på att plåtbelägga och störtade i marken. Det var endast ett tvättstugtak och fallet blef inte så högt. Han kom på huvudet och sträckte instinktivt händerna framför sig, hvilka fingo taga emot stöten. Båda benpiporna bräcktes af och händerna hängde som ett par lappar, då han i ambulansvagn fördes till lasarettet.

Benen spjälkades och läktes men all kraft och spänstighet i händerna var borta. Han lärde sig så småningom åter använda dem, men på ett underligt tafatt sätt.

Ingen, hvarken modern eller brodern, talade om syndens straff och dryckenskapens följder, men Albin uppfattade det så, grät och tog sig ett glas till tröst.

Med plåtslageriet var det slut, men han lärde sig att föra en tjärborste och åtog sig taktjärning. Det låg ändå liksom litet åt yrket. Slantarna som blefvo öfver efter de fälnande krogbesöken, lämnade han troget åt modern.

John hade svårt att behärska sitt förakt för den svage ömklige brodern, som inte tog rättelse af olyckan. Det vämjde honom att kväll efter kväll se denne sitta hjälplös och oredig och med lallande tunga skryta öfver sin forna styrka.

Albin märkte oviljan, blef fiendlig och gjorde John till föremål för sina utfall.

— Du, din struntpelle, jag hade kunnat ta dej på mitt lillfinger och slunga dej som en vante. Du tycker förstås du är något nu, se-

dan jag blef så här. Du tror kanske inte att jag ännu skulle kunna vika dej som en fällknif, hva? Kom an, du mallige morsgris!

Han höjde sin kraftlösa näve under broderns näsa. Denne gick vanligen ut och kom inte igen förrän Albin somnat med huvudet mot bordsskivan.

Modern hade i stället nästan lättare att förlåta den oförbättrige nu. Stackars hennes gosse! Det är inte godt för den som känner sin ungdom och kraft slagen i maktlöshet. Det är inte godt för den som förlorat det, han varit stoltast öfver. Det är inte godt för den som grämer sig. Och så — påbrået.

Så gaf hon sin äldste all modershjärtats ömma öfverseende och hela sin fillit flyttade hon öfver på den yngste. Det var något så tryggt och godt

med John. Han drack inte och var jämt så förständig och snäll.

Ack — från sitt första begrepp, som är modern, tills hon göms i mulden, har barnet sin moder, men när vet mor hvar hon har sitt stora barn?

Tilliten till John fick snart en knäck.

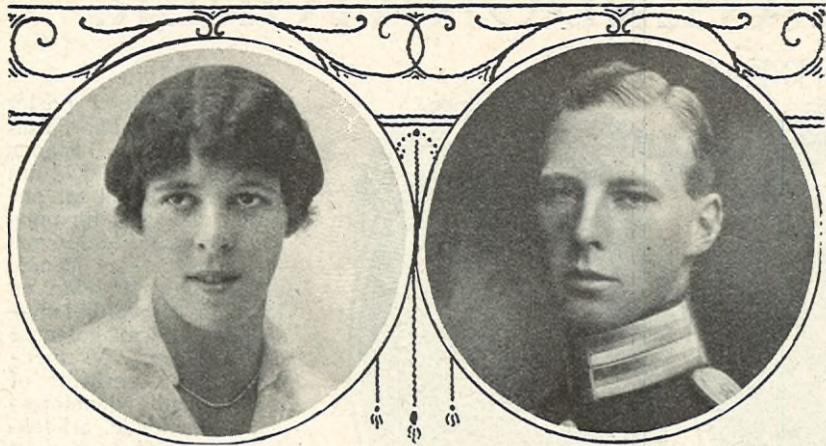
Modern och han sutto en lördagskväll vid bordet. Deras kvällsvard var för länge sedan undanstökad men maten stod kvar. Albin hade ännu inte kommit hem. Båda visste hurudan de hade honom att vänta. John satt mörk och vresig och iakttog hur modern till och med ofta såg ut på gården genom fönstret. Slutligen gick hon tyst ut och öppnade dörren.

Albin föll framstupa in i rummet, i fallet knuffande modern mot väggen. Hon skrek till.

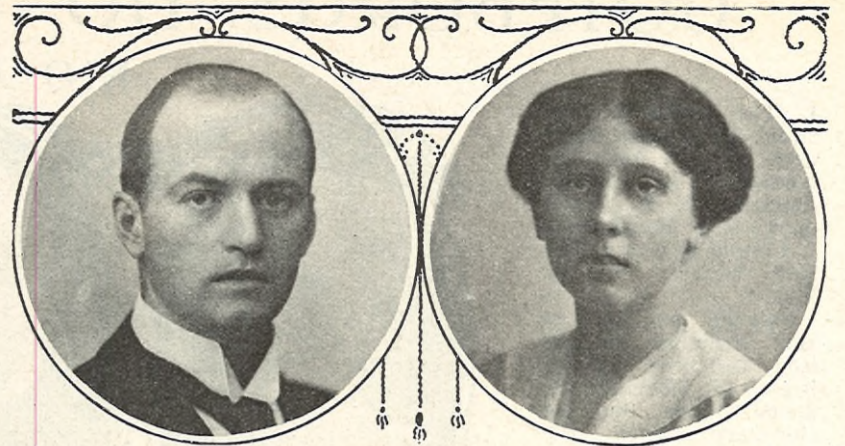
John rusade upp och kom ut. Han tog ett hårdt tag i broderns krage, ryckte honom upp och satte honom omildt på en stol.

Behandlingen retade den druckne.

— Du, började han genast, ska du behandla din ofärdige bror på det sättet? Hva?

Löjtnant Eric C:son Grill och fröken Märtha Leuhusen.

Ingenjör Sven Nerell och fröken Irma Virgin.

Du ä fin, som kastar din lytte broder som ett djur, du tycker förstås du är något för det du har båda dina händer i behåll, men mej som har blifvit en stackare slänger du som en kaff...

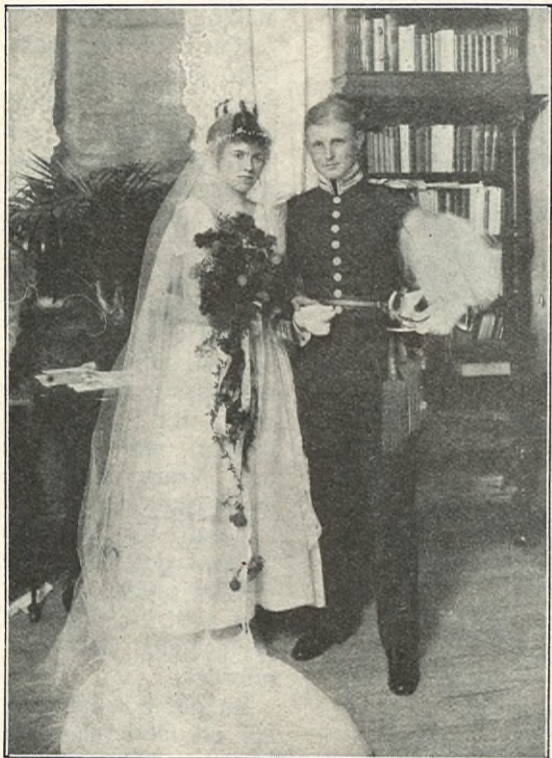
— Det gör jag inte för det du är ofärdig utan för att du är ett svin, det vet du.

— Du svarar inte, du. Vill förstås inte bekänna för morsan, hvilken fin gosse du ä. Du skenhelige goodtemplare. Hva?

— Gå och lägg dej.

— Lägga mej? För dej, nä nu ska du höra sanningen, din snornos. Hvar har du ungen hva? Du? Hva? — Nä, svara de kan du inte, men sätta oäkta ungar till världen, det kan

knif och sked till munnen eller skala sin potatis, hade han burit hand på. Denne försvarslöse hade han kastat i marken och hållit honom nere med sina starka händer. Han såg ännu under sig den slirrande blicken, i hvilken icke fanns ett spår af rädsla, endast en maklöshetens ångest. Han kände de led-

Löjtnant Knut Enell och fröken Carrie Lindström. E. Holmén foto.

Veckans fashionabla bröllop.

du. Hva, du? Struntpelle. Du, hör du, skaffa oäkta ungar till världen de — —

Han hann inte längre, ty John for upp, fick honom åter i kragen, slängde upp dörren och kastade honom ut på gården. I rasande vrede tryckte han honom ned mot cementen.

Albin famlade med sina kraflösa händer på hans bröst för att få ett grepp i hans kläder. Vildt och förtvifladt slirade han in i angriparens ansikte.

— Jesus, om jag kunde ta för mig — —

John reste sig hastigt och ryckte på samma gång brodern på fötter.

Fönstren i alla våningar hade slagits upp. En upprörd kvinnoröst skrek:

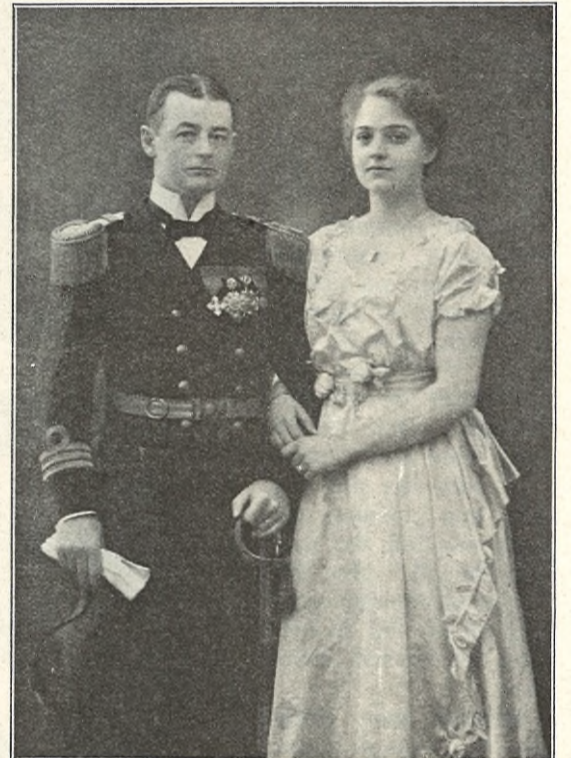
— Att ni inte skäms att bära hand på er stackars ofärdiga bror.

Ett ögonblick stod John flämtande på trappan, så gick han in och slog dörren hårdt igen om sig. Därute lallade och grät Albins röst med smädelser och hotelser.

Efter en stund blef det tyst och ingen såg till Albin på ett par dagar. Men en kväll kom han hem med en del slantar, åt kvällsvard och lade sig som om ingenfing händt.

Ingen häntydde på händelsen, men den låg mörk mellan bröderna. Ingendera af dem möttedden andres ögon eller ställde sitt tal till honom.

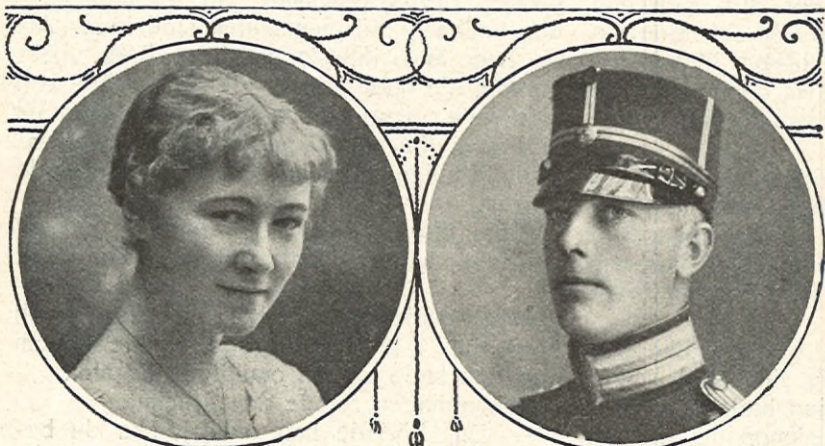
Det jäste hätskt och underligt inom John hvar gång han satt till bords med brodern. Denne stackare, som knappast kunde föra

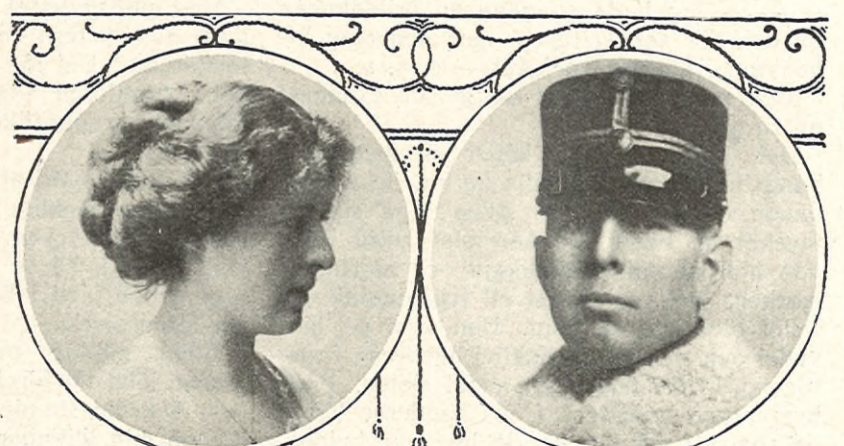
Kaptan Govert von Fieandt och fröken Greta Löwenadler.

lösa händerna krafsa på sitt bröst och hörde ropet: Jesus, om jag kunde ta för mig —

Föraktet öfver honom själf födde hat till den som på samma gång varit orsak och föremål för hans öfverilning. Hade den svage rätt att reta den starke till att missbruka sin styrka — — Åsynen af brodern blef honom till en pinande anklagelse, som dref honom från hemmet.

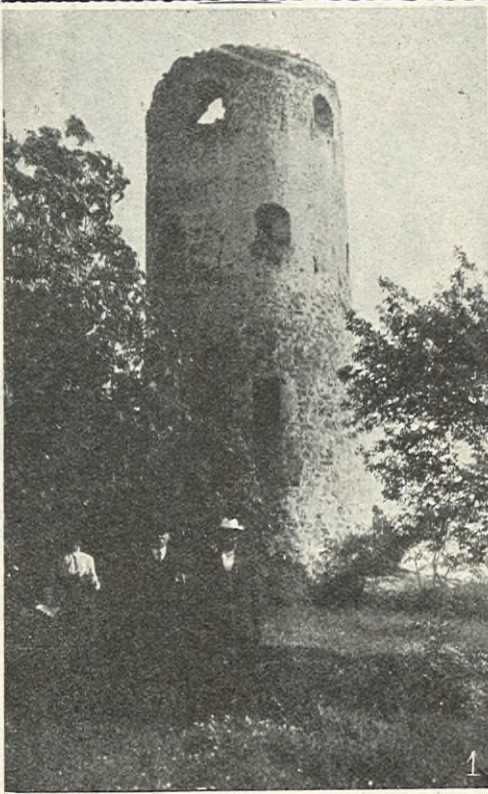
Löjtnant Ragnar Kindgren och fröken Greta Håkansson.

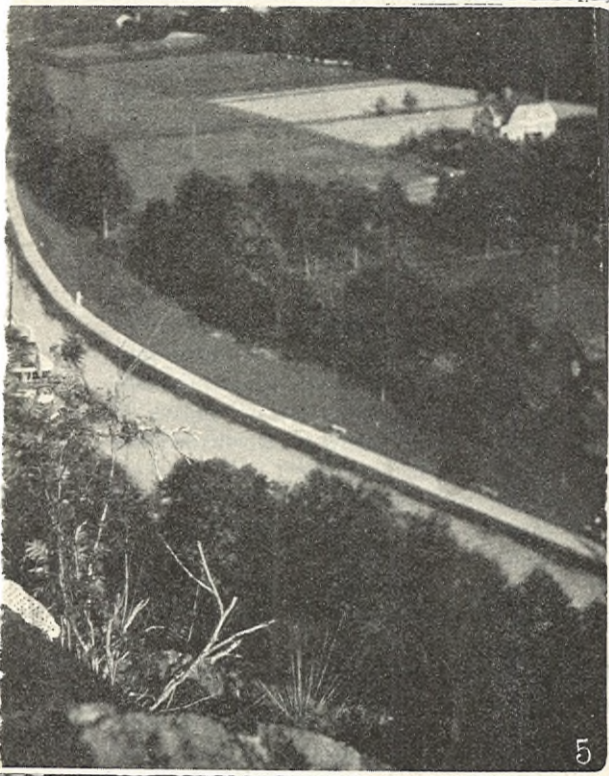
Löjtnant Gunnar Nordenskjöld och fröken Lily Kantzow.

DET VACKRA SÖDERKÖPING

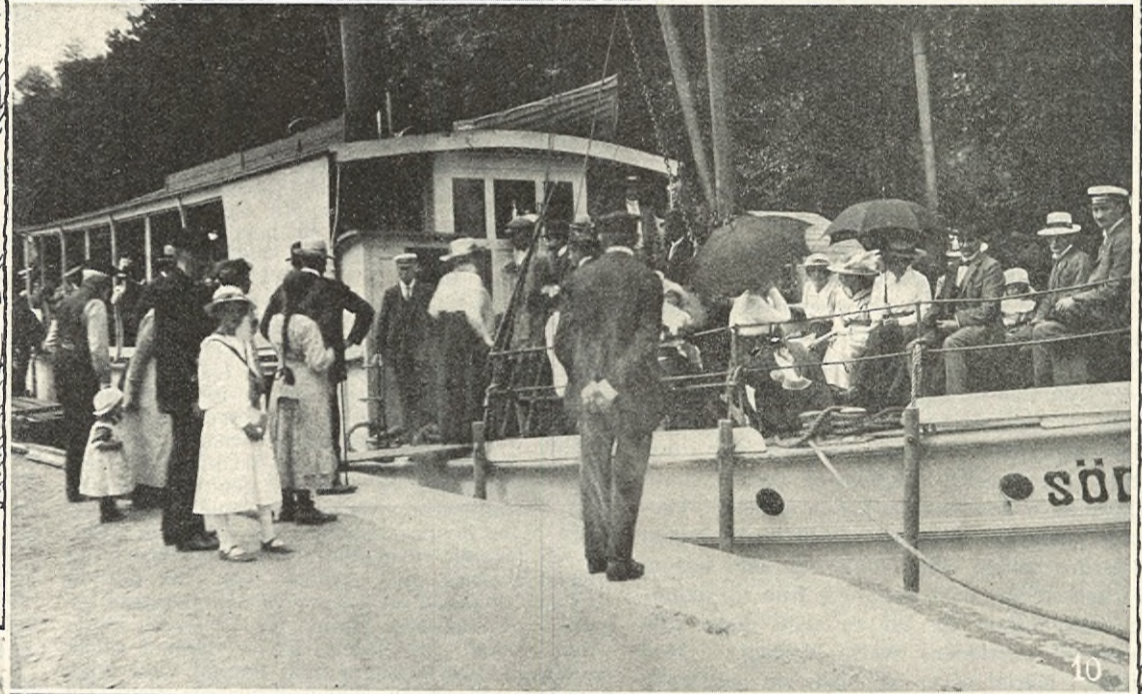
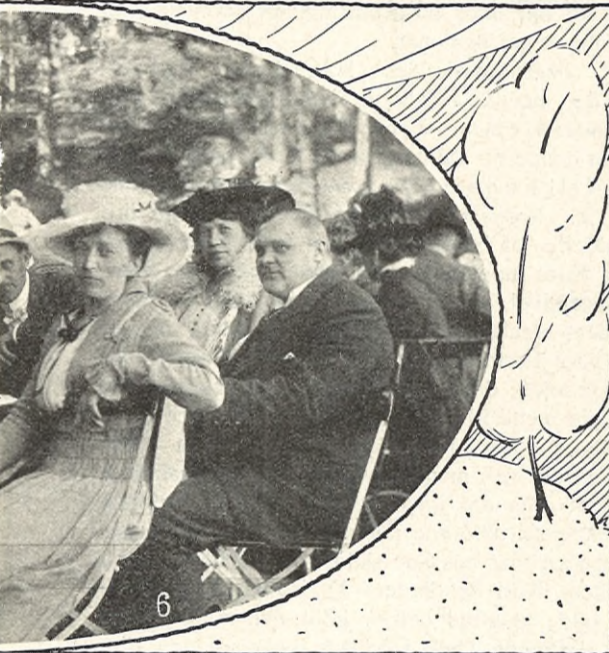
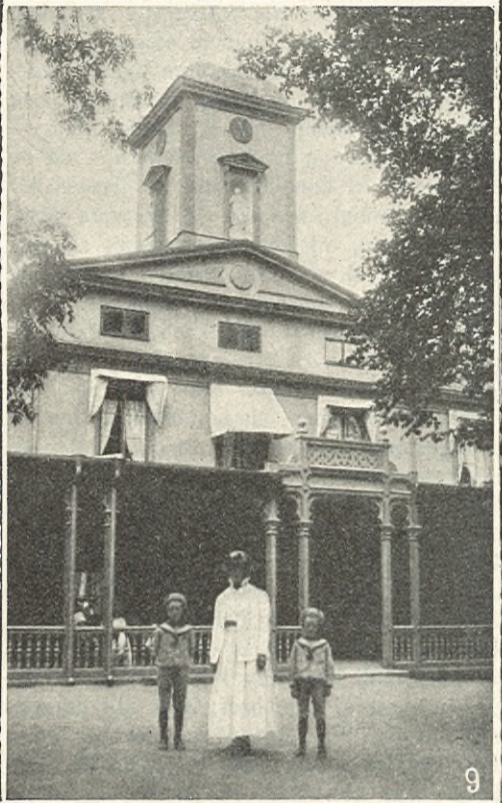
1. Tornet å Stegeborgs slottsruin. 2. Kärleksgången vid St. Ragnhilds brunn. 3. Vy från berget med utsikt öfver Söderköping från norr. 4. Brunnsanstaltens alla gymnaster och kandidater samlade till frukost. 5. Utsikt af Göta kanal vid Söderköping. 6. Badgäster vid Serveringsvillan. 7. Färjan, å hvilken man går öfver kanalen för att

SOMMARBILDER VID VINTERNS TRÖSKEL.

komma till Ramunderberget. 8. Badrestaurangens tjänande systrar framför kameran. 9. En af de äldsta byggnaderna vid brunnen, det s. k. slottet med St. Ragnhildsbysten uppe i tornet. 10. Badgästerna skola ut på lusttur. 11. Vy från Ramunderskogen vid serveringsvillan Paradiset. E. Ström foto. --- --- --- ---

EN SIDA OM BÖCKER.

EN VANDRING FORBI BOKLADSFÖNSTREN i dessa dagar är icke det fråkigaste. Man kan helt enkelt icke gå förbi utan att stanna och, om man är bokvän, känna vissa ilningar genom nervsystemet inför alla dessa färska tryckalster med frestande författarnamn och frestande titlar — en förnimmelse analog med barnungarnas, då de vid betraktande af konditorifönstrens läckerheter bli våtare än vanligt i munnen. Ja, det vore missvisande att påstå, att litteraturen ligger i träde, snarare ser det ut som om dyrfiden befrämjade dess blomstring — åtminstone kvantitativt.

En bok, som anmeldaren lifligt vill anbefalla, är Romain Rollands Beethoven (P. A. Norstedt & Söners förlag). Men man bör icke sluka den lilla volymen, ehuru innehållet har så många fängslande egenskaper, att det fordras en viss själfbehärskning för att ej låta fresta sig till snabbläsning. — Rolland har tagit till uppgift att skildra människan Beethoven, visa hans storhet som karaktär och därur härleda hans storhet som konstnär. Legendan har sökt göra Beethoven till en människofjende och en lifshatare — och dock var han raka motsatsen till dessa negationer. "O hur härligt att leva lifvet tusen gånger!" utbrister han i ett af sina bref, trots allt lidande, som skoningslöst följde honom så länge han fanns till. Och denna okufliga lifsvilja bofnade i ett behof att utan återvändo få ge af sitt snilles skatter åt mänskligheten. Författaren afslöjar skikt efter skikt i Beethovens själslif, hans extatiska naturdyrkan och vulkaniskt het temperament, hans kärlekstörstande hjärta, som ständigt blödde under besvikelsen, hans verks skapelseprocesser och först och sist den godhet, hvilken likt en värmande eld genomstrålade hans bistra yttre. Romain Rollands skildring är en djupt mänsklig bok om en af de rikaste och underbaraste andar, som någonsin lefvat.

En betydande roman ur den nyengelska litteraturen föreligger i John Galsworthys Den svarta blomman, hvilken utkommit i översättning från Hiertas bokförlag. En mera intensiv skildring af hjärtats begär och af den manliga känslans expansion torde man få söka efter i den moderna prosakonsten. Skulptören Lennans passionshistoria är den tragiska bilden af manlig kärlek, som behärskar mannens hela lif, kastar honom växelvis in i sällhet och olycka, och låter honom ännu i hans ålders höst vända sig från sitt äktenskaps stilla värme för att en sista gång följa lockelsen af passionens svarta blomma. Med förtviflan i hjärtat öfver sig själf, sin marterade hustru och sin slocknade ungdom bryter han sig slufvigen ur förtrollningen, men sitt lifs dissonans förmår han icke upplösa.

Galsworthy visar sig i sina skildringar som en glänsande psykolog, de olika kvinnogestalterna äro skarpt individualiserade och teckningen af bokens hjälte äger en finhet och en skärpa, som räddar honom från att bli löjlig eller osympatisk. Det engelska landskapet intager ett framstående rum i boken; dess frodiga fägring, mjuka dagrar och romantiska dunkel är förtrollande återgifvet och bildar en tjugande ram kring skildringen.

Som en skarp motsättning till Galsworthys fint utmejslade och behärskade konst står den danske författaren Aage Madelungs roman De märkta (Albert Bonniers förlag), hvori den ryska judeförföljelsen med dess färor, som ingalunda ge världskrigets efter, ställas i ett släckande ljus. Romanens handling försiggår dels i en af talrika judar bebodd liten stad vid Dnjepr, dels i Petersburg och Moskva. Författaren målar med bred pensel, det är en realism driven till det yttersta i skildringen af massakrerna, på samma gång han blottar det hemska spelet af orättfärdiga beskyllningar för ritualmord på kristna barn, som påbörjas judarna och hvarmed blodbadet får sin sanktion af den tänjbara ryska

Malvida von Meysenbug, född den 28 okt. 1816.

En idealistisk kvinnas memoarer.

HUR TÖGA MOTSVARA VI, DENNA GENERATIONS kvinnor, det ideal kvinnosakens pionjärer drömde om. Hur mycket ädlare och lyckligare tänkte de sig icke den ungdom som skulle ta arvet efter dem, som skulle skörda hvad de sått med blod och tårar. I Malwida von Meysenbugs memoarer, som nu till hundraårsminnet af hennes födelse utkommit hos Wahlström & Widstrand med titeln "I landsflykt, en idealistisk kvinnas memoarer" möter oss en kvinnogestalt af sällsynt varm mänsklighet och ädel resning. Då hon enkelt och utan alla åthäfvor skildrar sitt lif för oss, ställas vi ovillkorligt till ansvar hur vi förvaltat föregångerskans arf inför denna rena bild af en kvinna, som söker sanningen framför allt och som får lida förföljelse för sin tro på ett frihetsideal alltför skinande hvitt för den tidens Tyskland. Despotismen i staten och familjen lade sitt tryck öfver hennes ungdom, hon upplefde 1848-års misslyckade revolution och på de fallna tyska frihetshjältarnas graf suckade hon: "Är det då så svårt att förstå att friheten är den starkaste lagen? Att uppfostra barnen till att förstå detta, vänja folket att förstå det — därmed skulle egentligen civilisationens hela uppgift vara fylld. Familjen och staten skulle därigenom finna sin sanna lyckliggörande form, under det att den våldsamma auktoriteten evigt skall finna uppresningen vid sin dörr."

Malwida von Meysenbugs memoarer utgafvos första gången på tyska 1875, ägnade minnet af de politiska frihetskämparna, som varit hennes ledare i ungdomen. I landsflykten i England, dit hon flytt för att undgå häktning i Tyskland på grund af sina revolutionära åsikter, kommo dessa anteckningar delvis till. Under ett långt lif, som slutade i Italien på våren 1903, hade Malwida von Meysenbug många tillfällen att utföva den "aktiva vänskap", som hennes vän den ryske revolutionären Alexander von Herzen talar om. Samvaron med tidens yppersta personligheter, en Mazzini, en Wagner, en Carlyle återspeglas i memoarerna, som skulle vara intressanta endast af det skälet att de ge oss en bild af dessa andens stormän, men som äro det i ännu högre grad genom den utbräglade kvinnliga personlighet, som talar genom dem. "Jag tager med mig i grafven det hoppet," skriver Malwida von Meysenbug på sin ålderdom, "att kvinnan skall upphöra att vara en afudabild, en docka eller en slafvinn, och att hon såsom en medveten och fri varelse, tillsammans med männen skall arbeta på lifvets fullkomning i familjen, samhället, staten, i vetenskap och konst — i korhet säddt, på idealets förverkligande i det mänskliga lifvet."

Till den svenska upplagan af Memoiren einer Idealisten har Ellen Key skrivit ett orienterande företal. ETH. K.

rättskänslan. Konsnärligt sedt finns ett och annat att anmärka mot boken, såsom exempelvis en lös komposition och den groft sensationella scenen med barnlikt på judekyrkogården — den smakar Eugèn Sue et konsorter — medan å andra sidan skildringen äger ypperliga partier, mustiga och färgrika scener, hvori författaren med uppriktig sympati för det förföljda och pinade Juda-folket visar västerlänningen hvilka afskyvärda frukter, som stundom mogna på den ryska kulturens träd.

En enkel kvinnas funderingar af Clementine (Elin Brandell), P. A. Norstedt & Söners förlag ha efter sitt första framträdande i en morgontidnings spalter nu blifvit sammanknutna till en bok, där de utgöra en serie tänkvärda och småkvicka skildringar ur dagens lif. Författarinnan är som bekant en af huvudstadspressens talangfullaste journalister, ett skarpt och vakert intellekt, som snabbt uppfångar och i det smidiga kåseriets form speglar "hvad som sker i det som sker". Hon känner resolut samhällspamparne på pulsen, ställer vardagslifvets många groteska sidor i blixtbelysning, svänger gisslet öfver orättvisor och fördomar — men allsammans med kvinnlig takt och med en tillsats af förfriskande humor. Ibland kommer det också en djupare bröstton in i föredraget, förvandlande kåseriets lätta rytmik till ett allvarligt och varmhjärtadt gif akt inför tillvarons många ömtåliga och gåfulla komplikationer.

Af hembygdsskalden Karl-Erik Forsslunds penna föreligga två förtjänstfulla små volymer: Hemma igen. En skissbok från Storgården (Wahlström & Widstrands förlag) och Till budom och sommarens glädje (P. A. Norstedt & Söners förlag). Båda äro bräddade af hemkänslans och naturlifvets poesi. Den förra upptager, som titeln angifver, Storgårdsmotivet, man bevitnar så att säga en Storgårdens renässans. Familjen har under många år varit borta från de trefna rummen under det brunna taket; det gamla bohaget, vittnesbördet om gedigen nedärfd bergsmanskultur, drömmer i ensamheten och tystnaden om det forna glada Storgårdslifvet, men en vacker dag är husfadern med de sina där igen, om möjligt mera betagen än någonsin tillföre i sin röda hemvarma bergsmansgård. Hur han kan skildra det där hemmet och bygden, hvori det ligger! En inbiten storsbodo blir både andfådd och yr inför denna färgstarka och doftunga idyll, i hvilken bohagstingen förvandlats till tänkande och kännande väsen, djuren tala och skogen och bergen sjunga. Stundom blir det kanske väl mycken etnografisk detaljmålning, men denna egenskap är förklarlig hos en författare, hvilken som Karl-Erik Forsslund sätter in sin hela personlighet på värfvet att rädda resterna af gammalsvensk bygdekultur från förstörelse. I hvarje fall bör han ha tack för den goda afsikten, som här märkes utan att förstämma.

I Till budom och sommarens glädje ger författaren fäbolifvet med dess fagra folkliga poesi, och här har han inom den lilla ramen af ett 50-tal sidor spunnit en dikt af ord och melodier, som är alltigenom ursprungsrrik. Det är ingen tillgjord fras att säga, att skogens ozonrika luft sveper öfver dessa blad, ty det förhåller sig verkligen så, tack vare författarens suggestiva stil, hvilken äfven förmår trolla fram de i sommarljuset blånande Dalahöjderna, skällornas klang ur skogsdjupen och fäbofolkets egendomliga sånger och lur-låtar. Den lilla boken fyller en vacker mission i sin sträfvan att, som författaren säger i företalet, "påminna bygdernas eget folk om fäbolifvets stora betydelse och ge några glimtar af dess rikedom och skönhet. Det är skatter af djupaste glans och högsta anuiga värde, som skulle gå förlorade, om detta lif skulle dö bort och denna musik förstummas!" E. H.—N.

HOFKAPELLET FYLLDE HÄROMDAGEN 100 år, men vet fortfarande hvad ungdom vill säga. Man tycks inte åldras i umgänget med fru Musica. Den med anledning af sekelminnet anordnade festföreställningen upptog Beethovens Eroica-symfoni, Leonorauvertüren nr 3 samt tredje bilden ur Wagners "Mästersångarne" — och bättre festmusik står väl knappast att åstadkomma. Aftonen blef också en värdig manifestation öfver vårt hofkapells sekellånga konstnärskap. Sergels genier, som sväfvade öfver proseniets bäge, lycktes sänka en äregirland öfver Järnefelt och hans talangfulla garde. De ha nämligen varit med ända från början, dessa Sergels sväfvande gudomligheter.

Kgl. teaterns ungerska gäst, fru Jávorn Várnay, sjöng härom kvällen droffningens parti i "Hugenotterna". Den svindlande kolaturen behärskade hon ypperligt, men stämman är hvass och det dramatiska föredraget har något artificiellt, hvadan hon ingalunda kunde fördunkla minnet af fru Oscars utmärkta framställning af rollen.

Från Konserifföreningen är att anteckna dels ett par söndagsmatinéer med historiska program, dels en konsert med Mozarts luftiga, solglittrande Linz-symfoni, scherzot ur Midsommarnattsdrömmen af den numera undanskjutne Mendelsohn och som slutnummer Beethovens mustfyllda, svartröda fjärde symfoni.

Det hela verkade som ett musikaliskt drömspel, hvori man förflyttades långt bort från 1916 års stränga, blodiga verklighet.

Kammarmusikföreningens första afton var ägnad namnen Berwald-Bach-César-Franck, en tonkombination, som satte åhörarnes intellektuella lyssnarförmåga på ett nog så starkt prof. Kjellström-kvartetten spelade utmärkt och den förträffliga pianisten m:lle Radisse svek ej heller i konstnärlig medverkan.

Folkteatern har jubilerat, det var nämligen här-omdagen 25 år sedan det lilla Thaliateppet anlade sitt nuvarande namn. Fröns Hedbergs ännu rätt njubara lustspel "Anna Stina i Stockholm" tjänstgjorde som jubileumsprogram. Drottningen som själf medverkade i en af sina gamla favoritroller, hyllades hjärtligt och personalen likaså, "Folkans" popularitet bleknar tydligen icke för så litet som ett kvartsekel.

Misstaget.

En studie af OVE EKELUND.

SEDAN HAN TROTT SIG FINNA ALLA vägar till ett fortsatt lif afstängda, hade han ändtligen beslutat sig för att dö.

Det var den vanliga tjuguårssjukan, åsamkad af sorgen öfver gäckade förhoppningar, brustna ideal och leda vid människorna, som var hvarandra så tröstlöst lika i sin grådöm och sitt hån mot allt ungt, som ville lefva och resa sig upp i trots.

Hur det skulle gå till, hade han emellertid inte riktigt klart för sig — det var honom för öfrigt ganska likgilligt — men han tummade på en liten äkta belgisk browningrevolver, och en gång laddade han den verkligen också med sju små läckra, blanka skott.

Så en tidig morgon låg han på rygg i mossan under höga, susande träd.

Hans ögon följde sommarmolnens snabba vandring genom den klara, blå luften, men han tänkte, att om man slutar sina år som sopäkare på Söder eller som pensionerad generaldirektör med eget hus vid Strandvägen, det spelar, i själfva verket, så ytterst liten roll. Man dör ju ändå till slut, och

stoppas ned i ett aflångt hål i jorden, eller bränns med eld i bästa fall, om man sagt till om det i sitt testamente, och anvisat en summa pengar för ändamålet.

Då hörde han med ens ett underligt ljud fått bredvid sig, och när han hastigt satte sig upp, såg han på knappt en meters afstånd en liten hopringlad, hväsande huggormhona med huvudet höjdt i luften och tungan pendlande efter hans bleka hud.

Först tog, helt förklarligt, naturen ut sin rätt, och han blef aldeles våt öfver pannan af skrämself. Men ögonblicket därpå hade han återvunnit själfbehärsksningen, och lugnt lade han sig ned igen.

— Detta är ett makternas bud, tänkte han, en gudarnas nådiga bifallsnick! Hvarför inte låta det ske nu — hvarför inte låta den lilla ormen stinga till?

Men då kom han att tänka på hur hans kropp skulle se ut, när man kanske först efter lång tid fann den ute i skogen, stelnad i hjälplös kramp, svullen och blå af gifvet.

— Nej, mumlade han för sig själf, inte så! I skönhet vill jag dö — rosor skall dofta, klockrena barnaröster ljuda, klang af många cymbaler tona genom rymderna!

Och långsamt satte han sig upp, drog sin blanka knif ur slidan och skar den lilla ormen mitt i lu.

Kort därpå satt han i en båt ute på en stilla, solblank sjö.

Det var kväfvande varmt, inte ens en aning till moln syntes på himlen, och han såg ned i det kalla, ljufliga djupet.

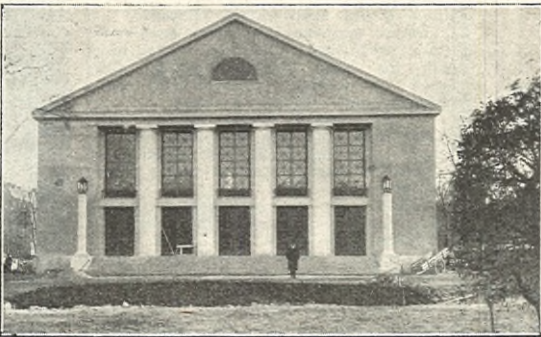
— Här uppe är heft och hemskt och out-
härldigt, tänkte han, där nere är svalt och mörkt och tyst! Hvarför inte handla nu, när det ändå en gång måste ske? Att skjuta upp det gagnar ju till intet!

Så vill du farit.

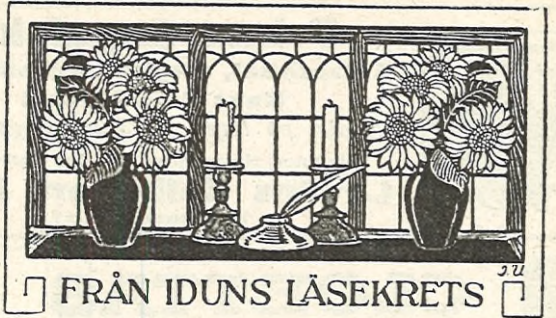
ENSAM GÅR DU, BLEK OCH DVYSTER,
bannar lifvet, som blott skänkte
år och dar men ringa lycka,
ville ofta åt dig rycka
fröjd och lust; men falskhet blänkte
bakom allt. Du grät och tänkte:
O, fåfänglighet och skugga!
Hvarför står jag kvar i lifvet?
Endast kalla fraser dugga,
intet blef af kärlek gifvet.

O, mitt barn, så vill du farit,
sol går upp, och glad du finner,
att du aldrig ensam varit.
Lifvets källsprång värligt rinner,
leende du torkar tårn.
Ögon sökte dig, och händer
famlat efter dina händer
genom alla, alla åren.

AXEL JOHANSSON.

Den nya Lorensbergsteatern i Göteborg.
Backlund foto.

"To maa man være..."

EN LITTERÄRT INTRESSERAD DAM HAR PÅ vår frågoafdelning framställt spörsmålet hvarifrån den danska dikten som börjar "To maa man være om livet skal lykkes" egentligen härstammar. Men ingen af våra läsarinor i Sverige har kunnat ge upplysning om saken. Nu kommer sedan nummer 43 af Idun ligger färdigt ett älskvärdt svar från Norge, som vi icke kunna neka oss nöjet att ge offentlighet åt. Den lilla dikten, som kom till för tre år sedan, har en mycket romantisk historia. Den är författad af en ung dansk komtesse Helvig Rantzau, dotter till greve Rantzau till Rosenvald, och alltså tillhörande en af Danmarks förnämsta ätter. Den unga flickan förälskade sig i sin fars betjänt och gifte sig med honom, trots allt motstånd från familjens sida. De unga köpte en gård i närheten af Nyborg och lefde lyckliga tillsammans. Men endast tre månader efter äktenskapet insjuknade den unga hustrun och dog efter två dagar af en hjärt-
åkomma. Kort före sin bortgång hade hon i känslan af sin lyckas fulla solskens nedskrifvit en dikt, som väckt eko i många hjärtan. Vi meddela den här i sin helhet.

To maa man være, om livet skal lykkes,
to, naar vor kjærlighetstempel skal bygges!
to, naar det stormer, og to i det stille,
to for at kunne og to for at ville.

To maa man være for livet at fatte,
to for dets lys og dets glæder at skatte:
to for at nyde og to for at gavne —
to for at elske og to for at favne.

To maa man være, naar verden vil true,
to for i stilhet mot himlen at skue;
to for at leve i ungdom og sommer,
to for at dø — naar vor dødstime kommer.

Men då kom han att minnas ett drunknad barn, som han hade sett bäras bort på bår genom gatorna i hans ungdoms stad. Och när han tänkte på det uppsvällda, stela ansiktet och de stirrande glasblanka ögonen, frös han till:

— Inte heller detta är en död i skönhet!

Ännu en gång — den tredje — stod han ute på plattformen af ett hastigt framrusande tåg, som förde honom söderut, genom sol och skugga, öfver berg och slätter, och rakt in i mörka, mumlande furuskogar. De två stålspåren glänste och dånade under honom i solljuset, hjulen rullade rundt i rasande fart, och inte en sekund lät han sina ögon irra bort ifrån dem.

— Nu, sade han till sig själf, i det han gaf efter för ögonblickets impuls, nu!

Men då var där något inom honom, som hånfullt ropade i hans öra:

— Minst af allt kan väl detta kallas en död i skönhet! Af din unga, härliga kropp blir det ju bara senor och ben och blod!

Då öppnade han befriad vagnsdörren, och sjönk med en liten suck ned i sitt väntande, varma soffhörn.

Nu förstod han det med ens alltsammans! Han hade trott, att han ville dö, men innerst inne ville han det inte: det var bara ett stort och farligt lockande misstag!

Ännu var han alltför ung, ännu väntade honom så mycket af lidande och lust, ännu var han inte på långt när färdig med sitt lif!

Det var inte dö, han ville just nu, det var lefva!

PÅHANG.

Ur småstadslivet.
Af Majken Lind.

Tullförvaltarfrun fick sin syster till sig på besök, en ung, söt och glad flicka, och den lilla frun själf hörde heller inte till de sura. Nu skulle det festas på äkta smålandsvis, d. v. s. med först ett dundrande kaffe-rep hos tullförvaltaren och så i tur och ordning naturligtvis hos de därtill inbjudna. Och så! hvad det bakades för det där repet en dag i tullförvaltaren kök — från fyra på morgonen, då alla sorterna till de femtioelva småbrödsorterna vägdes och »sattes», mandelskällning, kydd-stötning och allt dithörande sjä-tårtor vispades till och pepparkaks-degen sattes att kallpösa. Ja, och så lifvadt man hade det! Jungfrun, frun själf och den unga söta i god harmoni, trallande, skrattande och småpratande. Ja, det var en morgon det! Och på e. m. kl. fyra tropade fruarnas och flickornas med små och stora, fula och vackra, arbets-

påsar in till tullförvaltarnas, där kaffe-bordet stod dignande af kaffebröds-godter först och främst, och därtill vackert ordnat med blommor i skärt och gröna asparaguskvistar. Man blef lite artigt trugad att ta väl för sig af det och det, ens söta blus eller nya klänning komplimen-terades af den lifliga lilla värdin-nan, det småskälles lite småtrefligt på stackars ielande, frånvarande näs-tor och man hade precis så roligt som man bara kan ha det på ett dundrande småstadskafferep, med tretio stycken inbjudna. Det surrade på lite afstånd som från en väldig bikupa. Efter kaffet togs handarb-et fram af de minst munviga, de andra nöjde sig med att lossa litet på dragskon till arbetspåsen, medan ordströmmen flöt vild och yr af skratt och skämt. Och när man skrattat och pratat sig het, kom för-friskningar in. Så pratades och skrattades igen och tiden flög så fort, alldeles för fort, mot uppbrott. Då blef det ett dividerande om hvem som först skulle rå om värdin-nan och system nästa dag, tills man fick det klart, och därtill dag efter

dag uträknad på rep, medan den unga söta var kvar hos tullförvalta-rens. Sist, med oändligt bedjande ansikte att också få en liten visit, kom en postexpeditörfru, med någon-ting hopsnört och hvasst öfver sig. — Ja, om nu Märta var kvar mända-gen därpå, skulle man med nöje kom-na. Postexpeditörfrun log då lite sött och sa att man var då så välkommen. Märta blef kvar öf-ver mändagen, och vid fyratiden lä-gades iväg till postexpeditörfrun, som verkligen blef så öfverraskad! »Så, fröken Märta var då kvar — att man inte telefonerat, så salongen hunnit eldas — nu fick man hålla till godo i matsalen — hon hade nästan gått och trott sig gå miste om visit. Ja, ja, visst kunde man ju ringt upp först — men — man hade tänkt det var så bestämdt för-ut. Ytterlaggen plockades af, men försiktigtvis behölls boan på. Fröken Märta var så pig och rolig och handarbetena så trefliga, att små-plocka på medan man pratade samt då och då sy ett stygn — och så gick den första halftimmen riktigt lyckligt tills den olycksaliga kaffe-

gäspen kom och blef allt längre och djupare, tills man började känna sig mulen, frusen och torkande, alldeles i olag, då timmen gått till fem. Då ringde det på köksklockan och den jungfrulösa värdinnan försvann »på några ögonblick». »Gudske lof!» sa den unga glada — »nu kom visst något rart från sockerbagarn — och så begriper jag då äntligen hvarför människan låtit en vänta så välsignadt på kaffetä-ren.» »Sockerbagarn» — tack vackert — när man knappt var väntad — »sa' tullförvaltarfrun — nej, på sin höjd var det kvällsbudet med mjölk och grädde — men vi få väl hoppas att hon sätter på'et medan hon nu är därute.» Den jungfrulösa kom åter — »det var bara mjölkbudet» — och satte sig att sömma igen. Men när en hop minuter gått och ingen efter-längtat doft af kaffe trängde in i salen, värdinnan alltjämt syende och samtale stundvis sinade, blef den lilla pigga frun förgad, rafsade ned arbetet i påsen med en fart och sa: — »Nu tror jag nästan det är hemdags, du Märta», och vänd till

den alls ej förvånade värdinnan — »och om du inte har något särskildt för dig, Gerda, så sätt på dig kappan och följ med hem, så sätter jag på pannan!» Hämnden är ljuf, och det sista ordet sades med mycken kläm. Och »o ja», och »tack, söta du», sa' fru Gerda, »det var då förtjusande, Jalle som inte kom från posten än på länge och hon var ju alldeles solo.» Kaffekokningen gick för sig med fart hos tullförvaltarnas och godt och starkt blef det, och en mycken-het doppa kom fram och det dracks kopp på kopp och tretår och fyrtår efter den långa, sugna väntan, så man blef god och glad och säll-skapligt pratsam. En blick på klockan säger den lilla pigga frun att mannen snart kommer, och hon dyker ut i köket på några ögonblick för att ordna för supén, och när hon är åter säger hon, låtsadt förskräckt: »Bevars, hvad klockan slinker — Frid-dolf är ju strax här!»

(Forts.)

Mellin's Food
är bästa föda för svaga och kläna barn i alla åldrar.
Stärkelsefritt — lättsmält.
Köpes i apotek, speci- och drogaffärer.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
»vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.»
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontr. läk. PROFESSOR A. VESTERBERG

Alla damer
som sätta värde på en elegant, diskret parfym torde pr omg. rek-virera Lotus Bleu, Monte Carlo, stor flaska 6.50, liten flaska 5.50.
Sändes mot postförskott över hela riket, genom Centrala Annons-byrå n, Stockh. Representant och försäljare i parti och minut. Rek-v. pr post eller tel. Riks 129 87, A. T. 56 84. Alla order exp. pr omg.

Från Ystad till Haparanda användes
YVY-TVÅL.
Säljes i hvarje välsorterad Par-fym- o. Herrekiperingsaffär.
ÖSTERLIN & ULRIKSSONS
Kemisk Tekn. Fabrik, YSTAD.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET
ÄR

HÖRSTAD PATENT

EN FREJATABLETT
lindrar den rejsammaste hosta

SÄLJES I ÅSKAR 60 öre | PÅSAR 10 öre

Cand. philos. Wm. J. Schmidt:

“Förhållandet mellan Man och Kvinna”

En ytterst intressant bok om ca 300 sidor på fint, tjockt papper
Bokhandelspris 6 kr. — Säljes kort tid för 2 kr. 50 öre.

Det finnes väl knappast något område, varest det härskar — eller i varje tillfälle intill den nyaste tiden har härskat — så mycken ödesdiger okunnighet. Detta är så mycket mera beklagligt, som man utan överdrift förs säga, att ingen fråga förtjänar större intresse än just denna: De två könen ställning till varandra. Det lilla fåtalet av oss tänker på, hur innerligt ett sunt utvecklat känsloliv är fasiknippat vid så gott som alla förhållanden i livet och dock är det så, att nästan all sann glädje, företagsamhet, energi och livslycka har sitt ursprung och hämtar sin ständigt förnyade kraft av den växelverkan, vilken ständigt äger rum mellan de två könen. — Boken är skriven på ett klart och lättfattligt språk. Den giver besked om allt och nämner allt med dess rätta namn. Den skall bliva läst med levande intresse av alla, men särskilt för ungdomen kan den sägas vara av ovärderlig betydelse. Låt icke den unge mannen el-

Max Dowell: »Day Dream»

John Börjeson: »Simmaren»

Ur innehållet:

1. Mannens och kvinnans kroppsbyggnad
2. Organer säregna för mannen.
3. Organer säregna för kvinnan.
4. Mogenhet.
5. Kärlek och dess väsen.
6. Mannens och kvinnans olika temperament.
7. Frågan om en köns-moral.
8. Svårigheter att mora-lisera.
9. Den absoluta avhåll-samheten.
10. Äktenskaps ursprung.
11. Äktenskapets bety-delse.
12. Äktenskapet och kär-leken.
13. Monogami o. polygami
14. Samlivet i äktenskapet
15. Naturens lag.
16. Denna är varierande för varje människa.
17. Unga makar
18. Släktets fortplantning.
19. Ägges befruktning och utveckling.
20. Normal födelse.
21. Tabell när denna bör in-räffa.
22. För tidig födelse (vad som orsakar denna)
23. Avtagande i födelse-rnas antal (orsaken här-till).
24. Prostitutionens histo-ria.
25. Så kallad offentlig och hemlig prostitution.
26. Skildring av de olika könssjukdomarna.

Svenska Konstförlaget,
Malmö.

IDUN. Beställningssedel
urklippes och insändes till
Svenska Konstförlaget, Malmö.
Undertecknad önskar sig tillsänd mot postförskott exemplar av Cand. philos. Wm. Schmidts intressanta verk: »För-hållandet mellan Man och Kvinna» till det nedsatta priset 2 kr. 50 öre + porto.
Namn
Adress
(Skriv namn och adress tydligt.)

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Stureg. 62, Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stöj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar.

Dr. Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2. Göteborg.
Tel. 45 46.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng 1. Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 12 Jan.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR
Det berömda härstärkande vattnet.

Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionnes**. En alltiemt stig. försäljn samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev. 21 Drottningg. 21, Sthlm.**

Javana Lelu
det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr. + porto.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverant. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Majorskan Edmanns utsökta Crème Idéale

är af kännare ansedd som mest fröskönande och mest elegant. Bleker fräcknar och lefverfläckar, gör hyn ungdomligt vacker.

Mot grått hår!
Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade härvattnet mot grått hår, som förhindrar hårafvall och fullständig borttager mjäll och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin's Parfymmagasin, Malmtoresgatan 5 Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Vår erk. prakt. apparat för **ansiktsmassage** bör ej saknas bl. hvarje dams toilettaker. Bort med crème och smörjmedel. Nervenergien, **grunden till det blomstrande utseendet förnyas.** Äfven utm medel mot **hufvudvärk, snufva** m. m. Pris gen. stor oms. end. 2 kr. m bruksanv. + postf. porto. A.-Bol. Sv. Husgerädsfabriken, Moålfven.

KINDERGARTEN i Skåne genast att övertaga. Elever anmälda. Billigt arvode. Svar till »Genast», denna ning f. v. b.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta **Härmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrfärfär.

H.G. Söderbergs Import-AB
Prima Antracit
Hemköres till alla stadsdelar i poster om minst 1 hl.
Telefoner namnanrop
"SÖDERBERGS KOLIMPORT".

Lektioner i Linnesömnad,
även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder
Elever mottagas dagligen 12 sept-16 dec., 10 jan.-10 juni.
Karin Egnér. Eva Egnér.
R. T. 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04

Elfkullens Husmodersskola
börjar sin vårkurs 15 jan. Undervisn. i finare och enkl. matlagn., bakn. kon-serv. väfnad och handarb. m. m. Helpension. Prosp. mot dubbelt porto.
Adr. Jemshögsby.

Vinterkurser på Nääs.
16 januari-24 februari 1917.
Närmare meddelanden i prosp., som begäres hos **Föreståndaren för August Abrahamssons Stiftelse, Nääs, adr. Floda Station.**

ALTIFIN FÖR HÖSTEN!
Dräktpåsen
"ALTIFIN" (patent)
för skydd mot mal och damm.
Säljes i hvarje välsorterad affär samt i parti hos
John Blomberg & C:o A.B., STOCKHOLM.
TELEFONER: ALLM. 5113, RIKS 12 01 & 12 02.

HULTMANS RENA CACAO

Det bästa Ni kan giva dem!

Varma kläder åt barnen till hösten och vintern!
Prenumerera nu genast på "BARNGARDEROBEN"
Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande. Stor dubbelsidig mönsterbilaga medföljer gratis.
"Barngarderoben" kostar för sista kvartalet endast 90 öre. Sista utk. nummer erhålles mot 30 öre i frimärken från **Iduns Exp., Stockholm.**

Förutom
1:ma Engelsk och Tysk Antracit
tillåta vi oss rekommendera
Antracitbriketter
såsom synnerligen lämpliga för kamineldning - - och eldning på galler i kakelugn. - -
JOH. LUNDSTRÖM & C:o A.-B.
Riks- och Allm. Telefon: "LUNDSTRÖMS"

MÄRKET MARKATTAN

"Ett glänsande resultat" (HOS ALLA HANDLANDE)
Sunlight Såptvål Aktiebolag
Göteborg

Propra sängkläder för propra hem.
Använd
Systemmadrasser
i Edra sängar.
Mest hygieniska, bekväma och varaktiga övermadrass. Systemmadrasserna äro nu införda i många tusentals hem. Användas på lasareter, sjukhem, hotell m. fl.
Vid köp av Systemmadrasser tillse att de bära vidst. skyddsmärke "System". Aterförsäljare på alla större platser i landet.
Intyg o. beskrivn. sändas gratis o. franko.
Aktiebolaget Stockholms Vaddfabrik, Liljeholmen, Stockholm.
Rikstel. 12 74, 20 60, 20 58, Sthlms tel. 3176, 50 06.

Turkiska badet
i Malmtoresbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **35 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

Tänk på våren!
Då man vid den tiden kommer ut till sitt sommarställe är det angenämt att se **Tulpaner, Narcisser, Crocus, Scilla** m. fl. blommor i baccarne. **Plantera därför nu.**
Blomslerökar planteras äfven i lädor eller krukor, som ställas i mörk frostfri källare. Efter rotbildning upplagas lädorna eller krukorna i våningen i Januari.
Tjäders Fröhandel
Stora Nygatan N:o 1 och Oxtorgsgatan N:o 7.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: { **Södermalmstorg 8.**
 Sturegatan 32.
Uthyr kassafack.
Emottager värdehandlingar i öppet eller slutet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.
Idun utgifves denna veck. i A och B.